

Kommune-Norge kveles av pensjon

POLITIKK: Offentlige pensjoner spiser en stadig større del av kommunenes budsjetter. Flere kan imidlertid kutte pensjonskostnadene med egen pensjonskasse.

STIAN THORSRUD
STH@FINANSVISEN.NO

Offentlig tjenestepensjon er i ferd med å bli en kjempekostnad for norske kommuner. Redusert dødelighet og økt levealder medfører at det må avsettes stadig mer penger i allerede pressede budsjetter.

– Det er et rop i Kommune-Norge etter å begrense pensjonskostnadene, sier finansbyrådspesialist Kristin Vinje i Oslo kommune.

Hun mener offentlige tjenestepensjonsordninger ikke er bærekraftig og etterlyser en pensjonsreform også i det offentlige.

– Problemet er at kommunenes pensjonsmodell bygger på de samme prinsippene som i Staten. Vi er lammet inntil rikspolitikerne tar tak i dette.

Akselererende kostnader

Byrådet i Oslo kjemper mot akselererende pensjonskostnader som legger beslag på en stadig større andel av kommunens økonomiske ressurser. I 2007 utgjorde pensjonskostnadene cirka 1,4 milliarder, tilsvarende 6,9 prosent av de frie inntektene, mens anslaget for 2013 er omtrent 3,7 milliarder kroner (10,9). Med samme utvikling vil kostnadene bli 4 milliarder kroner i 2016.

Tilsvarende problematikker gjelder også kommuner i resten av landet.

– Veksten i pensjonskostnadene er en utfordring for alle kommunene. Samtidig har det ikke vært en tilsvarende utvikling i frie til-

– VENT PÅ TILSYNET: Christian Akselsen i Grieg Investor. FOTO: GRIEG INVESTOR

skudd fra Staten som kan brukes til å dekke opp dette. Resultatet er at pensjonskostnadene skviser budsjettene rundt baut, sier Vinje.

Egen pensjonskasse

I mellomtiden må kommunene gjøre det de kan for å redusere pensjonskostnadene sine. En mulighet kan være å etablere egen pensjonskasse.

Per i dag er det 21 kommunale pensjonskasser i Norge, men antallet ventes å stige de neste årene. Ytterligere fem kommuner er allerede i ferd med å etablere egen pensjonskasse, og flere andre er i en vurderingsprosess, blant annet Bærum kommune og helseforetaket Helse Sor-Øst.

Kommuner med utlopende kundeforhold hos DNB Liv eller Storebrand, bør alle være aktuelle for å etablere egne kasser. Til sammen er det snakk om 90 kommuner med en samlet forvaltningskapital på drøye 60 milliarder kroner.

Grieg Investor gir råd til kom-

HAR KOSTNADSPROBLEM: Finansbyrådspesialist Kristin Vinje i Oslo kommune har galopperende pensjonskostnader, og ber rikspolitikerne om en pensjonsreform også i det offentlige.

FOTO: EDVING VIKSØGTH

muner som vurderer pensjonskasser, og sier at fordelene er flere.

– En pensjonskasse kan være lønnsomt for kommunen, men krever kompetanse og kapital, sier finansaktuar Christian Akselsen i Grieg Investor.

– Fordelen med å etablere egen kasse, er at kommunen får full kontroll. Det innebærer blant annet kontroll med fordeling av overskudd og muligheter til å ta egne personalpolitiske hensyn.

Også for småkommuner

Å starte egen pensjonskasse er heller ikke bare for storkommuner.

– Vi anbefaler likevel at kommu-

nens pensjonsforpliktelser er av en viss størrelse, minst to til tre hundre millioner kroner, sier Akselsen.

Ei heller er det så fryktelig dyrt, skal en tro Akselsen.

– Kostnaden ved etablering av en pensjonskasse er relativt lav, maks 100.000 til 200.000 kroner. Det er mange som ønsker å tilby sine tjenester i etterkant, derfor er prisene på etableringsrådgivning presset. Få rådgivere er helt uavhengige.

– Vent på avklaring

Akselsen anbefaler imidlertid kommuner som vurderer å etablere en egen pensjonskasse om å avvente

endelig regelverk rundt den såkalte langt liv-effekten.

Grunnen er at det da vil være enklere å vite om man får med seg korrekt «saldo».

– Langt liv-effekten innebærer at det må settes av 7 til 10 prosent mer enn det man har gjort i dag. Finanstilsynet har sagt av 20 prosent av dette skal dekkes av livselskapene. Dersom kommunen flytter avtalen for 2014 er det ikke sikkert at man får med seg alt dette, sier Akselsen.

Datoen for endelig regelverk er foreløpig ikke kjent, men Finanstilsynet har tidligere sagt at det skal skje i løpet av høsten.

Lørenskog kommune sparer 3,3 millioner

Da pensjonskostnadene ble for høye i forsikringselskapet valgte Lørenskog kommune å starte egen pensjonskasse.

I 2008 var kommunestyret i Lørenskog kommune ikke helt fornøyd med sin pensjonsløsning i Storebrand. Pensjon var blitt en betydelig kostnad og lav forutsigbarhet, samt tilleggsregninger og lave forvaltningsresultater, gjorde at det ble vedtatt å utrede muligheten for å etablere en egen pensjonskasse.

– Utredningen viste at kommunen hadde lavere uføreggrad og alderssammensetning enn gjennomsnittet i fellesordningen i KLP, og kunne derfor få lavere pensjonskostnader, sier daglig leder for Lørenskog kommunes pensjonskasse Guri Horsfjord Lassen.

– Beregningene viste 2,4 millioner kroner i lavere pensjonskostna-

der første år, deretter 3,3 millioner kroner årlig, gitt lik avkastning.

I 2010 vedtok kommunestyret å ta over styringen selv. Da hadde kommunen oppsparte midler på 860 millioner kroner, og en årlig premie i Storebrand på cirka 100 millioner kroner. 50 millioner kroner og to eiendommer ble skutt inn som egenkapital i den nye pensjonskassen.

– Det var et konkret ønske fra kommunestyret om å ha høy egen-

kapital slik at pensjonskassen kan ta noe mer risiko, sier Lassen.

For kommuner med lav uføreggrad og unge ansatte, er det mulig å spare penger på å holde seg utenfor det store kollektivet i forsikringselskapene. Lassen påpeker at pensjonskassen også gir et incitament til å holde de ansatte friske.

– En positiv konsekvens er at kommunen får direkte effekt av HMS-tiltak i form av lavere pensjonskostnader.

SPARER: Daglig leder i kommunens pensjonskasse Guri Horsfjord Lassen.

FOTO: LØRENSKOG KOMMUNE